

ІНФОРМАЦІЙНІ ЛИСТИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ ВИЩОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО СУДУ УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ПРО ЗАЛИШЕННЯ ЗАЯВИ БЕЗ РОЗГЛЯДУ НА ПІДСТАВІ ПУНКТУ 8 ЧАСТИНИ ПЕРШОЇ СТАТТІ 207 ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ВІД 19 БЕРЕЗНЯ 2013 Р. № 32/0/9-13

Головам апеляційних судів областей,
міст Києва та Севастополя,
Апеляційного суду Автономної
Республіки Крим

Розглянувши звернення заступників голів апеляційних судів м. Києва та Одеської області щодо деяких спірних питань застосування цивільного процесуального права, судова палата у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ зазначає наступне.

Питання: Чи має право суд при відкритті провадження у справі зобов'язати позивача сплатити судові витрати, пов'язані з публікацією в пресі оголошення про виклик відповідача, а при невиконанні цієї вимоги на підставі п. 8 ч. 1 ст. 207 ЦПК залишити заяву без розгляду?

Чи можливо у такому разі визнати явку позивача обов'язковою, якщо він подав заяву про розгляд справи за його відсутності, із застосуванням відповідних правових наслідків?

Відповідь: Під судовими витратами розуміють витрати, які несуть учасники цивільного процесу у зв'язку із розглядом і вирішенням цивільної справи. Вони складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи (ч. 1 ст. 79 ЦПК).

Частина 3 ст. 79 ЦПК доповнено п. 6, який передбачає, що до витрат, пов'язаних з розглядом справи, належать витрати, пов'язані з публікацією в пресі оголошення про виклик відповідача.

Частина 9 ст. 74, ч. 3 ст. 122 ЦПК визначають виклик у суд відповідача, зареєстроване місце проживання (перебування), місцезнаходження чи місце роботи якого невідоме, через оголошення у пресі.

Також ч. 2 ст. 82 ЦПК передбачено, якщо у встановлений судом строк судові витрати не будуть оплачені, заява відповідно до ст. 207 ЦПК залишається без розгляду.

Разом із тим процесуальні дії вчиняються судом у порядку і в суворій послідовності та відповідності до вимог, встановлених цивільним процесуальним законом (цивільна процесуальна форма).

Наведене не дає підстав для залишення заяви без розгляду згідно з вимогами ст. 207 ЦПК у разі, якщо у встановлений судом строк витрати, пов'язані з публікацією в пресі оголошення про виклик відповідача, не будуть оплачені, виходячи з такого.

Так, п. 8 ч. 1 ст. 207 ЦПК передбачено, що суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду, якщо провадження у справі відкрито за заявою, поданою без додержання вимог, викладених у статтях 119 і 120 цього Кодексу, та не було сплачено судовий збір і позивач не усунув цих недоліків у встановлений судом строк.

Отже, ч. 2 ст. 82 ЦПК, що діє в редакції закону з часу прийняття кодексу (18 березня 2004 р.), не в повній мірі відповідає п. 8 ч. 1 ст. 207 ЦПК, що діє в редакції Закону від 08 липня 2011 р. № 3674-VI.

При цьому в разі колізійності норм, які регулюють одні й ті самі правовідносини, застосовується норма закону, прийнята пізніше.

Таким чином, оскільки у ст. 119 ЦПК вимогою до позовної заяви є надання документа, що підтверджує сплату судового збору, і саме через несплату судового збору, а не через неоплату витрат, пов'язаних із розглядом справи, заява залишається без руху, то п. 8 ч. 1 ст. 207 ЦПК до наведеної вище правової ситуації застосований бути не може.

Крім того, при відкритті провадження у справі в ухвалі суддя вирішує питання, передбачені ч. 5 ст. 122 ЦПК, а питання з оплатою витрат, пов'язаних із публікацією в пресі оголошення про виклик, стосується подальших стадій судового процесу.

Також п. 4 ч. 1 ст. 169 ЦПК передбачено право суду визнати явку позивача, який подав заяву про розгляд справи за його відсутності, обов'язковою, а ч. 3 цієї статті вказує на те, що у разі його повторної неявки суд залишає позовну заяву без розгляду.

Проте застосування зазначених норм процесуального права до п. 8 ч. 1 ст. 207 ЦПК, якою передбачено, що суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду, неможливо, оскільки визнати явку позивача в судові

засідання можливо лише для дачі ним особистих пояснень, тобто пояснень, що стосуються предмета та підстави позову.

У зв'язку із цим до внесення відповідних змін до ЦПК витрати, пов'язані з публікацією в пресі оголошення про виклик відповідача, підлягають оплаті позивачем на загальних підставах, а у разі їх неоплати вони підлягають стягненню при ухваленні судового рішення відповідно до вимог ст. 88 ЦПК.

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ
ВИЩОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО СУДУ
УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ
І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ПРО ДЕЯКІ
ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ЗАСТОСУВАННЯ
ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
ТА СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ ВІДПОВІДНО
ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ
ВІД 04 КВІТНЯ 2013 Р. № 511-550/0/4-13**

Головам апеляційних судів областей,
міст Києва та Севастополя,
Апеляційного суду Автономної
Республіки Крим

У зв'язку з необхідністю роз'яснення положень Кримінального процесуального кодексу України, прийнятого Верховною Радою України 13 квітня 2012 р., який набрав чинності 20 листопада 2012 р., з метою недопущення неоднакового та/або неправильного тлумачення норм права, зокрема при застосуванні запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження, судова палата у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ звертає увагу суддів судів першої та апеляційної інстанцій на наступне.

1. Запобіжні заходи, затримання у кримінальному провадженні застосовуються тільки з метою та за наявності підстав, визначених ст. 177 КПК. Слідчому судді, суду слід враховувати, що рішення про застосування одного